

(પ્રથમ આવૃત્તિ વખતે....)

પ્રારંભિક વાત...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
نَحْمَدُهُ وَنُصَلِّي عَلَى رَسُولِهِ الْكَرِيمِ

★ શાને ઈમામ અહમદ રજા ★

તોળી હૈ તેરી ઝર્ખઝારીને ચઢાને
પિઘલે હૈ તેરી આહે સહરગાહીસે પત્થર
તૂ મેરી નિગાહોંમેં મુજદિદસે નહીં કમ,
ઝિંદા હુએ ફિર તુઝસે ફરામીને પયંબર

પોતાના સમયના મહાન મુહદિથ હઝરત મુહદિથ સૂરતી
رحمة الله عليه ને કોઈએ સવાલ કર્યો કે તમે આ'લા હઝરત ઈમામ
અહમદ રજા رحمة الله عليه ના મુરીદ નથી, તેમ છતાંયે પોતાના પીર
કરતાં પણ તેમની (આ'લા હઝરતની) જ તા'ઝીમ સાથે ચર્ચા
કર્યા કરો છો?! મુહદિથે સૂરતી رحمة الله عليه એ ફર્માવ્યું, "એ હકીકત
છે કે મને મારા પીર પાસેથી ઘણું મળ્યું છે, પણ ઈમાન મને
ઈમામ અહમદ રજા પાસેથી મળ્યું છે."

મખદૂમુલ મિલ્લત હઝરત મુહદિથે આ'ઝમે હિંદ કિછોઇવી
رحمة الله عليه એ એક મોકા પર ફર્માવ્યું, "અમોને અને અમારી સાથે
અરબ તથા અજમના તમામ આલિમોને એ વાત સ્વીકાર્ય છે કે

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

હઝરત શૈખ મુહકિક્ક અબ્દુલહકક દહેલ્વી, બેહરૂલ ઉલૂમ ફિરંગી મહેલી અને આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝાની ઝબાન અને કલમની વિશિષ્ટતા હતી કે અલ્લાહ તઆલાએ તેને પોતાની હિફાઝતમાં લઈ લીધેલા, ત્યાં સુધી કે ઝબાન અને કલમ એક નુક્તા (બિન્દુ સુદ્દાં) જેટલી ભૂલ કરે તેવી શક્યતા ન હતી. આ બાબતની ખાત્રી કરવી હોય તો "ફતાવા રઝવિયા"નું ઊંડાણપૂર્વકનું વાંચન કરો."

અય મુફ્ફિસ્સર ! અય મુહદ્દિષ ! અય ફકીહે નામદાર !
हमसरे औं जे सुरै या है तेरा एल्मी मकाम

ઉપરોક્ત બંને બુઝુર્ગો પોતાના સમયના સાચા અર્થમાં મુહદ્દિષે આ'ઝમ હતા. તેઓએ પોતાના સંક્ષિપ્ત ફર્માનોમાં ગાગરમાં સાગર સમાવી દીધો છે. ૧૪મી સદી હિજરીમાં જે ફિત્નાઓએ જન્મ લીધો, તેની સામે અગર પહાડની માફક અડીખમ કોઈ રહ્યું હોય તો તે ઈમામ અહમદ રઝા હતા. આપના દૌરમાં વહાબિયત, દેવબંદિયત, સુલેહ કુલ્દિલયત તેમજ આર્યસમાજોના ફિત્ના મુખ્ય હતા. તેમાં સૌથી વધુ ખતરનાક ફિત્નો વહાબિયતનો હતો, જેના માનવાવાળા કલ્મા, નમાઝની આડમાં ભોળાભાળા મુસલમાનોને અલ્લાહના પ્યારા હબીબ ﷺ ના ગુસ્તાખ બનાવીને તેમના ઈમામોને તબાહ કરી રહ્યા હતા. તેવા સમયે ઈમામ અહમદ રઝાએ કુર્આન-હદીષની રોશનીમાં આવા બાતિલ પરસ્તોનો એવો જોરદાર રદ કર્યો કે ત્યારથી લઈને આજ સુધી કોઈપણ વહાબી, દેવબંદી તેનો જવાબ આપવાથી લાચાર છે. ઈમામ અહમદ રઝાની સાચી તબ્લીગની રોશનીમાં ફિત્નાના આવા ભયંકર દૌરમાં મુસલમાનો, બાતિલ

પરસ્તોને ઓળખી શક્યા અને પોતાના ઈમાનોને બચાવી શક્યા. આ'લા હઝરતની ઈલ્મી કાબેલિયતને પહેચાનીને તે દૌરના અરબ તથા અજમના ઉલમાએ કિરામે આપને પોતાના પેશવા અને ઈમામ માની લીધા અને સર્વ સંમતિએ આપને ચૌદમી સદીના મુજદ્દિદ તસ્લીમ કરી લીધા. ઈમામે અહલે સુન્નતે પોતાના શાગિર્દોની એવી મજબૂત ફૌજ તૈયાર કરી કે જેમણે સમગ્ર ભારતીય ઉપખંડના ગામડાંઓ તેમજ શહેરોના લાંબા પ્રવાસો ખેડીને દેવબંદી, વહાબીઓના દાંત ખાટા કરી દીધા. એટલું જ નહીં પણ મુસલમાનોમાં ફેલાએલ કુરિવાજોનો પણ ખાતમો બોલાવી દીધો.

આપના શાગિર્દોની હાજરજવાબી તેમજ ઈલ્મી કાબેલિયત જોઈને દીનના દુશ્મનો મોઢામાં આંગળાં નાંખી દેતા હતા. અહીં નમૂનારૂપે આપના શાગિર્દોની હાજરજવાબીના બે દિલચસ્પ પ્રસંગ રજૂ કરું છું :-

બરેલી શરીફમાં આર્યસમાજોના એક પંડિતે પોતાનો ફિત્નો ફેલાવ્યો હતો અને ઉલમાએ કિરામને વારંવાર મુનાઝરા માટે ચેલેંજ કરતો હતો. ઈમામ અહમદ રઝાએ પોતાના ચહીતા શાગિર્દ સદરુલ્ અફઝિલ હઝરત મૌલાના સૈયદ નઈમુદ્દીન મુરાદાબાદીને એના મુકાબલા માટે મોકલ્યા. મુનાઝરાની શરૂઆત કરતાં આર્યસમાજ પંડિતે કહ્યું કે, "મુસલમાનોનો દાવો છે કે, આસમાની કિતાબો ચાર છે, જો આ અકીદાને માનવામાં આવે તો માનવું પડશે કે કંઈક તો એમનો ખુદા જાહિલ છે અથવા ભૂલી જાય છે ! કારણ કે જો એમ ન હોત તો એક જ વખત સંપૂર્ણ કિતાબ નાઝિલ ફર્માવી દેત, એવું લાગે છે કે તૌરેતને નાઝિલ

કરતી વખતે કેટલીક વાતો ભૂલી ગયો અને યાદ આવ્યું ત્યારે તેની પરિપૂર્ણતા માટે ઝબૂરને નાઝિલ કરી, પછી ઝબૂરમાં કંઈક ખામીઓ રહી ગઈ, જેની સુધારણા માટે ઈન્જીલને ઉતારી, પછી ઈન્જીલમાં થોડી કમી રહી ગઈ જેને પૂર્ણ કરવા માટે કુર્આન નાઝિલ કરવું પડ્યું. (મઆઝલ્લાહ !) આર્ય પંડિતે પોતાનો વાંધો ખૂબ જ ઉછળી-ફૂટીને બયાન કર્યો.

હુઝૂર સદરુલ અફઝિલે આલિમાના અંદાજમાં જવાબ આપતાં ફર્માવ્યું, "મિઘાલના તૌર પર એમ સમજો કે એક દર્દી ડોક્ટર પાસે પહોંચ્યો, ડોક્ટરે તેને તપાસી એક નુસ્ખો આપ્યો અને ત્રણ દિવસ આ દવા લઈ પછી ફરીથી આવવા કહ્યું. ત્રણ દિવસો પછી ફરીથી જ્યારે દર્દી આવ્યો તો ડોક્ટરે કેટલીક દવાઓ બદલીને આપી અને પાંચ દિવસ પછી ફરીથી બતાડી જવા કહ્યું. દર્દી પાંચ દિવસ પછી ફરીથી આવે છે, એ જ દર્દી અને એ જ ડોક્ટર છે પરંતુ નિરીક્ષણ કર્યા બાદ બધી જ દવાઓ બદલી નાંખે છે અને કહે છે કે હવે તમારે ફરીથી આવવાની જરૂર નથી, તમારો ઈલાજ પૂરો થયો, હવે તમારે આજ દવાઓ લેવાની છે, એ જ તમારા માટે પૂરતી છે." હુઝૂર સદરુલ અફઝિલે પોતાના ખાસ અંદાજમાં આ મિઘાલ આપીને હાજર રહેલા જનસમુદાયને સવાલ કર્યો કે, હવે તમે લોકો કહો, શું ડોક્ટરે પહેલી વખત દવા આપી ત્યારે તે ડોક્ટર ન હતો ? કે રોગને ઓળખી શક્યો ન હતો ? કે પછી દર્દીને એ જ દવાની જરૂર હતી ? પછી એણે બીજી વાર ત્રીજી વાર દવાઓ બદલી તો શું તેણે પોતાની ખામીઓને દૂર કરી કે દર્દીની હાલતનો તકાઝો પૂરો કર્યો ? પૂરો જનસમુદાય એકી અવાજે બોલી ઉઠ્યો કે દવાઓ બદલવી

ડોક્ટરની ઐબ ન હતી, બલ્કે હાલતના તકાઝા પ્રમાણે જરૂરી દવાઓ આપવી એ ડોક્ટરનો કમાલ છે. ત્યારબાદ ખુલાસો કરતાં આપે ફર્માવ્યું, "બસ એમ જ સમજો કે હકીમે મુત્લકે ઈ-સાનિયતની બીમારી પ્રમાણે ક્યારેક તોરાતનો નુસ્ખો અતા કર્યો તો ક્યારેક ઝબૂર અને ઈન્જલનો, અને અંતમાં કુર્આને મુકદ્દસની શકલમાં એવો સંપૂર્ણ નુસ્ખો અતા ફર્માવી દીધો, જેના પછી કોઈ ફેરફારની જરૂર નથી રહી ગઈ અને ઈર્શાદ ફર્માવી દીધું, "લા તબ્દીલ લિ કલિમતુલ્લાહ." આ જવાબ સાંભળી પૂરા મજમાએ દાદો-તેહસીનનો શોર મચાવી દીધો અને આર્યસમાજ પંડિત શરમનો માર્યો મોઢું છુપાવીને ભાગી ગયો.

એકવાર ઈમામ અહમદ રઝાના શાગિર્દ હઝરત મૌલાના હશમતઅલીની અજમેર શરીફથી વાપસી દરમિયાન ટ્રેઈનમાં એક દેવબંદી સાથે દિલચસ્પ વાતચીત થઈ.

દેવબંદી : ક્યાંથી આવો છો ? અને ક્યાં જઈ રહ્યા છો ?

હઝરત : અજમેર શરીફ ગરીબ નવાઝ رحمة الله عليه ના આસ્તાના પર ફાતેહાખ્વાની કરીને વતન પીલીભીતી જઈ રહ્યો છું.

દેવબંદી : ત્યારે તો તમે જન્નતી દરવાજેથી પણ પસાર થયા હશો ?!

હઝરત : ચોક્કસ પસાર થયો છું ! આ સાંભળીને દેવબંદી આપનું શરીર સુંઘવા માંડ્યો.

હઝરત : આશ્ચર્યચકિત થઈને, શું સુંઘી રહ્યા છો ?!

દેવબંદી : મેં સાંભળ્યું છે કે જે જન્નતી દરવાજેથી પસાર થાય

નિદાયે યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

છે તે જન્નતી થઈ જાય છે અને હદીષમાં છે કે જન્નતની ખુશ્બુ પાંચસો વરસના રસ્તા સુધી જાય છે, તો આપના શરીરમાંથી જન્નતની ખુશ્બુ જરૂર આવવી જોઈએ.

હઝરત : તમે એ હદીષ નથી પઢી કે, જન્નતની દરેક વસ્તુ દોઝખીઓ પર હરામ છે ! હું ચોક્કસપણે જન્નતી દરવાજેથી પસાર થઈને જન્નતી થઈ ગયો, પરંતુ તેની ખુશ્બુ તમારા જેવા જહન્નમી પર હરામ કરી દેવામાં આવી છે ! આપનો આ જવાબ સાંભળી દેવબંદી દંગ રહી ગયો અને ચૂપ થઈ ગયો.

ઈમામ અહમદ રજાએ દીનની એવી શાનદાર બિદમત કરી કે સમગ્ર ભારતીય ઉપખંડના મુસલમાનો પોતાને સુન્ની (બરેલ્વી) મુસલમાન તરીકે ઓળખાવવામાં ફત્ર મહેસૂસ કરે છે. તે દૌરના મક્કા શરીફના ચીફ જસ્ટીસ હઝરત મૌલાના સૈયદ મુહમ્મદ અલ્વી મક્કીએ ફર્માવ્યું, "તેમની (આ'લા હઝરતની) મહોબ્બત સુન્નિયતની નિશાની છે અને તેમનાથી અદાવત બિદઅતની નિશાની છે."

આવી આ'લા શાનવાળા આપણા મહાન ઈમામ, ઈમામે અહલે સુન્નત આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રજા બરેલ્વી رضي الله عنه ની એક તસ્નીફ (કૃતિ) "નિદાયે યા રસૂલલ્લાહ ! ﷺ"નું પ્રકાશન કરતાં દારુલ ઉલૂમ મુસ્તફાઈય્યહ, હલદરવા ફત્ર મહેસૂસ કરે છે. ફાઝિલે નવજવાન હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ નિઝામુદ્દીન મિસ્બાહી કુરચનવી સાહબે આ કિતાબનું સરળ ગુજરાતી ભાષામાં ભાષાંતર કરીને આપણા મહાન ઈમામની

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

બારગાહમાં ખરા અર્થમાં ખિરાજે અકીદત પેશ કરી છે. એટલે જ તો અરબો-અજમના મહાન ઉલમાએ કિરામે સાચી હનફીયતની પહેચાન માટે "મસ્લકે આ'લા હઝરત"નો નારો બુલંદ ફર્માવ્યો (કારણ કે દેવબંદી, વહાબીઓ પણ પોતાને હનફી કહે છે) જેથી સાચા સુન્ની હનફી અલગ તારવી શકાય. આજે સુન્નીઓ આ'લા હઝરતની ગુલામી પર નાઝ કરતાં ચારો તરફ મસ્લકે આ'લા હઝરતના નારાઓ બુલંદ કરી રહ્યા છે, એનું કારણ એ જ છે. શાયરે સાચુ જ કહ્યું છે :-

વલી છૂટા અલી છૂટા, ચર્ફી કર લે ખુદા છૂટા,
ખે તુઝસે “મસ્લકે આ'લા હઝરત” છૂટા તો સખ છૂટા

(સગે દરે રઝા)

-મુહમ્મદ યૂસુફ પટેલ (હલદરવા)

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ! આ'લા હઝરત ﷺની લાજવાબ આ કિતાબ "નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !" ﷺને ફરીથી પ્રકાશિત કરતાં ખૂબ જ ખુશી અનુભવીએ છીએ અને આ કિતાબને પ્રસિદ્ધ કરનાર જમાઅતે રઝાએ મુસ્તફા-ચિકાગો (યુ.એસ.એ.)ને ખૂબ ખૂબ મુબારકબાદ પાઠવીએ છીએ. મોહસિને સુન્નિયત હઝરત મૌલાના મોહસિન મક્કી (ખલીફા હુઝૂર તાજુશરીઅહ)ને તેમજ તેમને સાથ આપનાર સર્વેને રબ્બે કરીમ તેના હબીબ ﷺના સદકામાં જઝાએ ખૈર અતા કરે. (આમીન)

-પટેલ શબ્બીર અલી રઝવી દયાદરવી

પ્રાસ્તાવિક વાત....

અઝ : હઝરત અલ્લામા મુફ્તી મુહમ્મદ ઈશાદ
અહમદ રઝવી મિસ્બાહી (ઉસ્તાદે અશરફિયહ)

મુજદિદે આ'ઝમ આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા કાદરી
رحمہ فرس (હિ.સ. ૧૨૭૨-૧૩૪૦) સવાદે આ'ઝમ અહલે
સુન્નતના સાચા તર્જુમાન હતા. આપે આપની પૂરી જિંદગી તે જ
કદરોની (અઝમતોની) રક્ષા પાછળ ખર્ચી નાખી જે તેમને પૂર્વજ
ઈમામોથી વારસામાં મળી હતી. અકાઈદ હોય કે અહકામ,
મા'મૂલાત હોય કે રસમો સર્વ ચીજોમાં આપ તે જ દષ્ટિબિંદુ અને
વિચારધારા ધરાવતા હતા જે સહાબા તથા તાબઈન, દીનના
ઈમામો તથા સલફે સાલેહીન (પૂર્વજ બુઝુર્ગો)થી યુગ પ્રતિયુગ
ચાલી આવેલ છે. ઈલ્મે ગયબ હોય કે મદદ ચાહવા (ફરિયાદ
કરવા વિશે) કે વસીલો પકડવા વિશે હોય, મુસ્તફા ﷺ ની
નૂરાનિયત હોય કે આપનું અવ્વલ મખ્લૂક હોવા વિશે હોય, સુન્નત
કે બિદઅત હોય કે સલામો કિયામ વિશે હોય, દીનની મુસ્તહબ
ચીજો વિશે હોય કે દુનિયાની જાઈઝ રસ્મો વિશે હોય.... દરેક
બાબતે ખૂબ જ મજબૂતીપૂર્વક પૂર્વજ બુઝુર્ગોની રવિશ પર ચાલતા
અને તેમના જ દામને કરમથી જોડાયેલ નજરે પડે છે. "ઈલ્મે
ગયબ" વિશે પોતાના એક અનમોલ રિસાલા "ખાલિસુલ્
એ'તેકાદ'માં ખૂદ લખે છે :-

"એવું કહેવું સરળ હતું કે "અહમદ રઝા" રસૂલુલ્લાહ ﷺ

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

ના ઈલ્મે ગયબને માનનાર બની ગયા અને એ અકીદો કુફ્રનો છે ! પણ એ ન જોયું કે "અહમદ રઝા"ની જાન કયા કયા પાક મુબારક દામનોથી જોડાયેલી છે. અહમદ રઝાના એ'તેકાદનો સિલસિલો ઉલમા, અવલિયા, ઈમામો, સહાબાથી મુહમ્મદુર્રસૂલુલ્લાહ ﷺ અને મુહમ્મદુર્રસૂલુલ્લાહ ﷺ થી અલ્લાહ રબ્બુલ્ આલમીન સુધી સતત જોડાયેલ છે, અલ્હમ્દુલિલ્લાહિ રબ્બિલ્ આલમીન." (ખાલિસુલ્ એ'તેકાદ)

કોઈ શક્તિયતને જાણવા માટેનો આસાન તરીકો એ છે કે તેને જોવામાં આવે, સાંભળવામાં આવે, તેની મેહફિલોમાં શિકત કરવામાં આવે, તેમની નિકટતા અપનાવવામાં આવે, તેનાં લખાણો વાંચવામાં આવે. આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા કાદરી **رحمته الله** ના સંબંધે તો જોવા, સાંભળવા કે નિકટતા (સોહબતમાં બેસવા)ના સંજોગો તો અરસો થયો ખત્મ થઈ ચૂક્યા, પરંતુ તેમની સદાબહાર જીવતી જાગતી તેહરીરો (લખાણો) સલામત છે, જે આપણને તેમનાથી કરીબ કરે છે, તેમની મેહફિલોમાં લાવીને બેસાડી દે છે, તેમાં તેમની વાતચીતની પાકીઝા છબી ઝલક મારે છે, તેમની સઆદત અફરોઝ કુર્બાનીની પ્યારી ખુશબુઓ જાણે મહેકી ઉઠે છે. ઈન્સાફ પ્રિય, તંદુરસ્ત મિજાઝના દાનિશવરોને ચિંતનનું આંમત્રણ (દા'વતે ફિક) છે કે અહમદ રઝા પર લગાડવામાં આવેલા ઈલ્જામો (આક્ષેપો)ની ચકાસણી (પરખ) કરવા માટે તેમનાં લખાણોને વાંચે.

મુજદ્દિદે આ'ઝમ આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા કાદરી બરકાતી **رحمته الله** નો આ મુબારક રિસાલો "અન્વારુલ્ ઈન્તિબાહ ફી હિલ્લે નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !" હુઝૂરે અકદસ સૈયદે આલમ

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

ગુજરાતી ઝબાનમાં આ વિષયને પેશ કરવા માટે આ રિસાલા (પુસ્તિકા)ની પસંદગી કરે જેથી ગુજરાતની ભૂમીના આપણા ઈસ્લામી ભાઈઓ પણ પોતાની ભાષામાં હઝરત મુજદ્દિના ઈલ્મી ફયૂઝો અને ઈસ્લામી માન્યતાની હક્કાનિયતથી ફયૂઝયાબ થઈ શકે અને અહલે સુન્નતના આ ઈજમાઅવાળા મસ્અલાના વિરૂધ્ધમાં કોઈ બદ્અકીદાની બદ્અકીદગીથી પ્રભાવિત ન થાય.

અનુવાદ કરવો એક મુશ્કેલ કાર્ય છે અને તે પણ એક ઝાતે ગિરામીના લખાણનો ! આ મુશ્કેલતરીન મહત્વના કામને માટે અનુવાદક દીની ખિદમત અને મહેનત બદલ પૂરી જમાઅત તરફથી દાદ મેળવવાને પાત્ર છે. તાલિબે ઈલ્મીની સરહદોથી નીકળતાં નીકળતાં આ તેમની પ્રથમ કોશિશ છે, એટલા માટે ભાવિમાં તેમના તરફથી કૌમો મિલ્લતની ઘણી મુખ્લિસાના ખિદમતોની ઉમ્મીદ રાખવામાં આવે છે. મૌલાએ કરીમ તેમને ઈખ્લાસ, ઈસ્તેકામત—ફિદીન, હુસ્ને નિયત, પાકીઝગીએ અમલ અને ઈલ્મો ફઝ્લની તરક્કીઓથી નવાઝે અને અધિકથી અધિક પોતાની નેક તૌફીક બખ્શે. આમીન બિજાહિન્નબીયુલ્ અમીન અલૈહિ અકરમુસ્સલાતુ અફઝલુત્તસ્લીમ. વસલ્લલ્લાહુ તઆલા અલા ખય્રિ ખલ્કિહી વ નૂરી અર્શિહી મુહમ્મદિંવ વ આલિહી વસલ્લિહી અજમઈન.

-મુહમ્મદ ઈશાદ અહમદ રઝવી મિસ્બાહી ગુફિરલહ્

જામિઅહ્ અશરિફ્યહ્—મુબારકપુર

૪-શાબાનુલ મુઅઝ્ઝમ, હિ.સ. ૧૪૧૯

૨૪-નવેમ્બર, ઈ.સ. ૧૯૯૮

પ્રકાશકના બે બોલ....

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

વહાબી દેવબંદીઓને રસૂલે પાક ﷺ થી એવી દુશ્મની છે કે કોઈ અલ્લાહના રસૂલને પુકારે તો તકલીફ તેમને થાય છે ! અને "શિર્ક"ના ફત્વા લગાડે છે. તેમજ અવનવા તુક્કા કરીને યા રસૂલલ્લાહ ! ﷺ પોકારવાથી લોકોને રોકે છે. જેમ કે **HAZRUZ** (તા. જિ. આણંદ) મુકામે આ તબ્લીગી દેવબંદી આવ્યા હતા તો ત્યાં નારએ તકબીર.... અલ્લાહુ અકબર ! તો બરાબર પણ નારાએ રિસાલત.... યા રસૂલલ્લાહને બદલે નારએ રિસાલત.. લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ ! કહો, એવું સમજાવી ગયા.

રસૂલે પાક ﷺ ને તેઓ પોતાના જેવા લાયાર ગણે છે ! અને તેથી જ તેમને પોકારવાથી મના કરે છે. પણ અત્રે ૧૪૦૦ વરસથી આજ સુધીના બુમુર્ગોએ "યા" વડે પોકારવાને વિશે શું કહ્યું ? તે ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદિદે દીનો મિલ્લત આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા મુહદિષે બરેલ્વી رضي الله عنه ની ઈમાન મજબૂત કરતી કલમ વડે લખાયેલ લખાણ વાંચો અને જૂઠા વહાબીઓ પર ફિટકાર વરસાવો !

લિ. પટેલ શબ્બીર અલી રઝવી દયાદરવી

—તંત્રી : બરકાતે ખ્વાજા (માસિક)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نَحْمَدُهُ وَنُصَلِّي عَلَى رَسُولِهِ الْكَرِيمِ
 الصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَيْكَ يَا سَيِّدِي يَا رَسُولَ اللَّهِ
 الصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَيْكَ يَا سَيِّدِي يَا حَبِيبَ اللَّهِ
 الصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَيْكَ يَا سَيِّدِي يَا نَبِيَّ اللَّهِ
 الصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَيْكَ يَا سَيِّدِي يَا نُورَ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْكَ وَسَلَّمَ

★ સવાલ ★

શું ફર્માવે છે ઉલમાએ કિરામ આ મસ્અલામાં કે ઝૈદ મુસલમાન જે ખુદાને ખુદા ﷺ અને રસૂલને રસૂલ ﷺ માને છે. નમાઝ પછી અન્ય સમયોમાં રસૂલે પાક ﷺ ને યા (પુકારવાનો શબ્દ)થી પુકારે છે અને અસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલૈક યા રસૂલલ્લાહ ! અથવા અસ્અલુકશ્શાઝાત યા રસૂલલ્લાહ ! "તમારાથી શફાઅતનો સવાલ કરું છું યા રસૂલલ્લાહ ! ﷺ" કહે છે. આવું બોલવું જાઈઝ છે કે કેમ ? અને જે લોકો આ (બોલવાવાળાને) આ કથનના લઈને કાફિર તથા મુશ્રિક કહે છે, એવા લોકોના માટે શું હુકમ છે ? કિતાબથી બયાન કરો અને કિયામતમાં અજૂર પામો.

★ અલ્જવાબ ★

ઉપર દર્શાવેલ શબ્દો નિ:શંક ! જાઈઝ છે, જેના જાઈઝ હોવામાં વાંધો નહીં લાવે, પણ બેવકૂફ, અભણ અથવા દાલમુદીલ (ગુમરાહ—ગુમરાહગર). જેણે પણ આ મસ્અલાના સંબંધી વધુ તફ્સીલ (સ્પષ્ટતા) જોવી હોય તે (૧) "શિફાઉસ્સિકામ" : ઈમામ અલ્લામા બકીયતુલ્ મુજતહિદીનિલ્ કિરામ, તકીયુલ્ મિલ્લતે વદિન અબુલ્ હસન અલી સુબ્કી (૨) "મવાહિબે લદુનિય્યહ્" : ઈમામ અહમદ કસ્તલાની (૩) "શારહે સહીહ બુખારી વ શરહે મવાહિબ" : અલ્લામા ઝુર્કાની તથા (૪) "મતાલિહુલ્ મસર્રાત" : અલ્લામા ફાસી તથા (૫) "મિક્રાત શરહે મિશ્કાત" : અલ્લામા અલી ફારી તથા "લમ્આત વ અશઅતુલ્ લમ્આત" શરહે મિશ્કાત" તથા "જઝબુલ કુલૂબ ઈલા દયારિલ મહબૂબ" તથા "મદારિજુન્નબુવત" : શેખ અબ્દુલ હકક મુહદિષ દહેલ્વીની લખેલ કિતાબો, તથા "અફઝલુલ્ કુરઅ શરહે ઉમ્મુલ કુઅર" : ઈમામ ઈબ્ને હજર મક્કી વિગેરે ઉલ્માની કિતાબો, કથનોની પ્રતિ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે. અથવા ફકીર (આ'લા હઝરત)ની કિતાબ અલ્ફહલાલ્ બિ ફેઝિલ્ અવલિયા બઅદલ્ વિસાલનો અભ્યાસ કરે.

અહીંયા ફકીર જરૂરત પૂરતાં અમુક કથનો રજૂ કરે છે. સહીહ હદીષ જેને હઝરત ઈમામ નિસાઈ તથા ઈમામ તિર્મિઝી તથા ઈબ્ને માજહ્ તથા હાકિમ તથા બયહકી તથા ઈમામુલ અઈમ્મા ઈબ્ને ખુઝૈમા તથા ઈમામ અબ્દુલ કાસિમ તબ્રાનીએ હઝરત ઉમ્માન ઈબ્ને હુનૈફ رضي الله عنه થી રિવાયત કરી. અને તિર્મિઝીએ હસન ગરીબ સહીહ અને તબ્રાની તથા બયહકીએ

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

સહીહ અને હાકિમે બુખારી તથા મુસ્લિમની શર્ત પર સહીહ કહી, અને ઈમામ અબ્દુલ અઝીમ મુન્ઝરી વિગેરે નકદ તથા તન્કીદના ઈમામોએ તેઓના સહીહ કહેવાને માન્ય રાખ્યું, જેમાં હુઝૂર ﷺ એ એક નાબીના (અંધ સહાબી)ને દુઆ શીખવાડી કે નમાઝ પછી આ પ્રમાણે કહે :-

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي أَتَوَجَّهُ بِكَ إِلَى رَبِّي فِي حَاجَتِي هَذِهِ لِتُقْضَى اللَّهُمَّ فَشَفِّعْهُ فِي.

તર્જુમો : “યા રબ ! (ﷺ) હું તારાથી સવાલ કરુ છું અને તારા તરફ તારા નબી હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા ﷺ ના વસીલાથી જેઓ નબીયે રહમત છે, ધ્યાનમગ્ન થાઉં છું, “યા મુહમ્મદ !” હું આપના વસીલાથી આપના રબ તરફ ધ્યાનમગ્ન થાઉં છું કે, મારી આંખો ઉઘાડી દે. (દષ્ટિવાળો કરે) ઈલાહી ! એમની શફાઅત મારા હકમાં કબૂલ ફર્માવ.”

હઝરત ઈમામ તખ્રાનીની મુઅજ્જમમાં આ પ્રમાણે છે :-

અરબી લખાણનો અર્થ : એટલે કે એક જરૂરતમંદ પોતાની જરૂરત માટે હઝરત અમીરુલ મુ'મિનીન ઉષ્માન ગની رضی اللہ عنہ ની પાસે આવતો જતો હતો. હઝરત અમીરુલ મુ'મિનીન એની તરફ ન તો જોતા હતા ન એની જરૂરત પૂરી કરતા હતા. તો તેણે હઝરત ઉષ્માન ઈબ્ને હુનૈફ رضی اللہ عنہ થી આ મામલાની ફરિયાદ કરી. હઝરતે ફર્માવ્યું, વુઝૂ કરીને બે રકાત મસ્જિદમાં જઈ નમાઝ પઢ, પછી દુઆ માંગ કે ઈલાહી ! ﷺ હું તારાથી સવાલ કરું છું અને તારી બાજુ મારા નબી હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા ﷺ ના

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

વસીલાથી તવજજહ કરું છું. યા રસૂલલ્લાહ ! ﷺ હું હુઝૂરના વસીલાથી મારા રબ ﷻ તરફ મુતવજજહ (ધ્યાનિત) થાઉં છું કે મારી જરૂરત પૂરી કરે, અને તારી જરૂરતનો ઉલ્લેખ કર. ત્યાર પછી સાંજે મારી પાસે આવજે કે હું પણ તારા સાથે આવીશ. જરૂરતમંદે કે જે સહાબી અથવા કમસે કમ મોટા તાબઈનોમાંથી હતા, આ પ્રમાણે જ કર્યું પછી ખિલાફતના આસ્તાના પર હાજર થયા. દરબાન (ચોકીદાર) આવ્યો ને હાથ પકડીને હઝરત અમીરુલ મુ'મિનીન પાસે લઈ ગયો. હઝરત અમીરુલ મુ'મિનીને પોતાની સાથે મસ્નદ (બેઠક) પર બેસાડયા, આવવાનું કારણ પૂછ્યું તો તેમણે પોતાની હાજત જણાવી તો હઝરતે પૂરી કરી આપી. અને ઈર્શાદ ફર્માવ્યો કે આટલા દિવસો સુધી તે તમારો મતલબ ન બયાન કર્યો ? પછી ફર્માવ્યું કે તમને કોઈપણ જરૂરત હોય તો મારી પાસે આવતા રહેજો.

આ સાહેબ ત્યાંથી નીકળીને હઝરત ઉખ્માન ઈબ્ને હુનેફ થી મળ્યા અને ફર્માવ્યું, અલ્લાહ ﷻ તમને નેક બદલો અતા કરે, હઝરત અમીરુલ મુ'મિનીન મારી જરૂરત પ્રતિ જોતા પણ ન હતા, એટલે સુધી કે તમોએ હઝરતથી મારી સિફારીશ કરી. હઝરત ઉખ્માન ઈબ્ને હુનેફે ફર્માવ્યું, અલ્લાહ ﷻ ની કસમ ! મેં તમારા બારામાં હઝરતથી કાંઈ જ કહ્યું નથી ! પરંતુ થયું એવું કે મેં આકાએ દો જહાં, નબીએ આખિરુઝ્ઝમાં ﷺ ને જોયા કે હુઝૂરની ખિદમતમાં એક નાબીના (અંધ) સહાબી આવ્યા અને નાબીનાઈ (અંધાપા)ની ફરિયાદ કરી. આકા ﷺ એ એમનાથી આ જ પ્રમાણે ફર્માવ્યું કે, વુઝૂ કરીને બે રકાત પઢીને આ દુઆ કર. ખુદા ﷻ ની કસમ ! હજુ

તો અમો ઉભા પણ થયા ન હતા, વાતો કરી રહ્યા હતા એટલામાં તે (આંધળા સહાબી) અમારી પાસે ઉપસ્થિત થયા એવી રીતે કે જાણે ક્યારેય આંધળા જ ન હતા !"

હઝરત ઈમામ તબ્રાની પછી ઈમામ મુન્ઝરી ફર્માવે છે, **વલ હદીષુ સહીહુન્** "અને આ હદીષ સહીહ (યોગ્ય) છે."

હઝરત ઈમામ બુખારી "અલ્ અહબુલ્ મુફરદ"માં તથા ઈમામ ઈબ્નુસ્સુન્ની અને ઈમામ ઈબ્ને બશકુવાલ રિવાયત કરે છે :-

અર્થ : હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર رضي الله عنه નો પગ લકવા મારી ગયો, કોઈકે કહ્યું કે હઝરત ! તમો એમને યાદ કરો જે તમારા નજીક સર્વથી પ્યારા છે. હઝરતે ઊંચા અવાજે કહ્યું, **યા મુહમ્મદાહ !** તરત જ પગ સારો થઈ ગયો. (સુબ્હાનલ્લાહ !)

હઝરત ઈમામ નવવી શારેહે સહીહ મુસ્લિમએ પોતાની કિતાબ "અલ્ અઝકાર"માં ઉપરોક્ત પ્રસંગ જેવો જ હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ رضي الله عنه થી નકલ કર્યો કે :-

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ رضي الله عنه પાસે કોઈનો પગ લકવો મારી ગયો તો હઝરતે ફર્માવ્યું, તું એ વ્યક્તિને યાદ કર, જે તને સર્વથી વધુ મહબૂબ (પ્રિય) છે, તો તેણે **યા મુહમ્મદાહ !** કહ્યું તો સાજો થઈ ગયો. અને આ પ્રસંગ આ બે સહાબાઓની સિવાય બીજાઓથી પણ મરવી (રિવાયત) થયેલ છે. મદીનાના રહેવાસીઓમાં પહેલેથી જ **યા મુહમ્મદાહ !** કહેવાની આદત ચાલી આવી છે.

અલ્લામા શહાબ બફ્ફાજી મિસ્રી "નસીમુર્રિયાઝ શરહે શિફા કાઝી અયાઝ"માં ફર્માવે છે :-

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

અર્થ : યા મુહમ્મદાહ ! કહેવું મદીનાવાળાઓનો નિયમ (રોજની ટેવ) તથા આદત હતી.

હઝરત બિલાલ ઈબ્ને હારિષ મુઝનીથી "આમુર રમાદહ"ના દુકાળમાં કે જે હઝરત અમીરુલ મુ'મિનીન ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ રુ'ઝીના બિલાફતકાળમાં હિ.સ. ૧૮માં પડ્યો હતો. તેમની કૌમે અઝ કરી કે, અમે મરી રહ્યા છીએ બકરી ઝબહ કરો ! ઈશાહ ફર્માવ્યો કે બકરીઓમાં પણ કશું નથી રહ્યું. તે લોકોએ વારંવાર કહ્યું તો અંતે ઝબહ કરી અને ચામડુ ખેંચ્યું તો ખાલી લાલ હાડકું નીકળ્યું ! આ જોઈને હઝરત બિલાલ બિન હારિષે પોકાર્યું કે, યા મુહમ્મદાહ ! પછી હુઝૂર ﷺ એ સપનામાં આવીને ખુશબખરી આપી (કે વરસાદ થશે.) છેવટ સુધી.

હઝરત ઈમામ મુજતહિદ ફકીહે અજલ અબ્દુરહમાન હુઝલી ફૂફી મસ્ઊદી જે હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસ્ઊદના પૌત્ર અને મહાન તબે તાબઈન તથા મહાન મુજતહિદોમાંથી છે. માથા પર ઊંચી ટોપી મૂકતા જેમાં લખેલું હતું, "મુહમ્મદ યા મન્સૂર !"

અને સ્પષ્ટ છે કે :- أَلْقَلَمُ أَحَدُ السَّانِقِينَ.

એટલે કે કલમ (પેન) બે ઝબાનોમાંથી એક છે. (કલમ પણ એક ઝબાન છે.)

હઝરત હુસૈન ઈબ્ને જમીલ ઈન્તાકી કે જે વિશ્વસનીય મજબૂત મુહદિષોમાંથી છે. આ જ ઈમામે અજલ (અબ્દુરહમાન હુઝલી)ના સંબંધે ફર્માવે છે :-

અર્થ : મેં તેઓને જોયા કે તે પોતાના માથા પર એક ગજ (હાથથી લાંબી) ટોપી મૂકતા હતા, જેમાં લખેલું હતું, મુહમ્મદ

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

યા મન્સૂર ! એનું વર્ણન "તહઝીબુત્તહઝીબ" વિગેરેમાં પણ છે.

હઝરત ઈમામ શૈખુલ ઈસ્લામ શહાબુદ્દીન રમલી અન્સારીના ફતાવામાં છે :-

અર્થ : એમને પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો કે, આમ લોકો જે સંકટ સમયમાં અંબિયાએ કિરામ (નબીઓ) તથા મુરસલીન (રસૂલો) અને અવલિયા તથા સાલહીનથી ફરિયાદ કરે છે, અને યા રસૂલલ્લાહ ! યા અલી ! યા શૈખ અબ્દુલ કાદિર જુલાની ! અને આ જ પ્રમાણે અન્ય કલેમાત (શબ્દો) બોલે છે તો આ જાઈઝ છે કે કેમ ?

હઝરતે જવાબ આપ્યો કે :-

નિ:શંક ! હઝરાતે અંબિયા તથા મુરસલીન અને અવલિયા તથા ઉલ્માથી મદદ માંગવી જાઈઝ છે, અને તેઓ ઈન્તેકાલ પછી પણ મદદ ફમાવે છે.

હઝરત અલ્લામા ખૈરુદ્દીન રમલી ઉસ્તાઝ સાહિબે દુરે મુખ્તાર ફતાવા ખૈરિયહમાં ફમાવે છે :

અર્થ : લોકોનું કહેવું, યા શૈખ અબ્દુલ કાદિર ! એ એક નિદા (મદદ માટેની પુકાર) છે, પછી એના હરામ હોવાનું શું કારણ છે ?!

સૈયદી જમાલ ઈબ્ને અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર મક્કી પોતાના ફતાવામાં ફમાવે છે :-

અર્થ : મારાથી પ્રશ્ન થયો એ માનવીના બારામાં જે સંકટ સમયે કહે છે, યા રસૂલલ્લાહ ! અથવા યા અલી ! અથવા યા શૈખ અબ્દુલ કાદિર ! વિગેરે... શું જાઈઝ છે કે કેમ ?

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

મેં જવાબમાં કહ્યું, “હા ! અવલિયાથી મદદ માંગવી અને એમને પુકારવા અને એમનો વસીલો લેવો શરીઅતમાં બાઈઝ છે અને પ્રિય વસ્તુ છે. જેનો ઈન્કાર કોઈ કરશે નહીં પણ તે જે હઠધર્મીવાળો હશે અથવા ઔલિયા અલ્લાહની દુશ્મની રાખવાવાળો હશે, અને બેશક ! તે ઔલિયાએ કિરામની બરકતથી મહરૂમ છે.”

હઝરત ઈમામ ઈબ્ને જવઝીએ કિતાબ "ઊયુનુલ હિકાયાત"માં ત્રણ અવલિયાએ અઝીમુશ્શાનનો વાક્યો બસનદે મુસલ્સલ (કમવાર રાવીયોના નામની લિસ્ટ સાથે) રિવાયત કર્યો કે :-

ત્રણ ભાઈ બહાદુર સવારો શામના રહેવાસી હતા, તેઓ હમેશાં અલ્લાહ ﷻ ની રાહમાં જેહાદ કરતા.

એક વખત રૂમના નસરાનીઓ તે સવારોને કેદ કરીને લઈ ગયા. બાદશાહે કહ્યું, હું તમોને સલ્તનત આપીશ અને મારી છોકરીઓનાં તમારી સાથે લગ્ન કરી દઈશ, તમો નસરાની થઈ જાવ ! એ લોકોએ બાદશાહની વાતને ઠુકરાવીને પુકાર્યું, યા મુહમ્મદાહ !

બાદશાહે દેગોમાં તેલ ગરમ કરાવીને બે સાથીઓને એમાં નાખી દીધા. ત્રીજાને અલ્લાહ ﷻ એ સબબ પેદા કરીને બચાવી લીધો. પેલા બંનેવ જે દેગમાં નાખવામાં આવ્યા હતા તેઓ છ મહિના બાદ ફરિશ્તાઓની એક ટુકડી સાથે જાગૃતાવસ્થામાં તેની પાસે આવ્યા અને ફર્માવ્યું, "અલ્લાહ તઆલાએ અમોને તમારી શાદીમાં ભાગ લેવા મોકલ્યા છે." તેઓએ બંનેની ખૈરિયત પૂછી તો ફર્માવ્યું, બસ ! એ જ તેલની એક ડૂબકી હતી જે તમોએ જોઈ !

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

ત્યાર બાદ અમો બુલંદ જન્નતમાં હતા.

ઈમામ ફર્માવે છે :-

અર્થ : આ લોકો પૂર્વજોના કાળમાં શામમાં મશહૂર હતા અને તેઓનો આ પ્રસંગ ખૂબ જ પ્રખ્યાત છે. પછી ફર્માવ્યું, કવિઓએ તેમની પ્રશંસામાં કાવ્યો લખ્યાં જેમાં આ શેઅર છે :

અર્થ : "નજીક છે કે અલ્લાહ તઆલા સાચા ઈમાનવાળાઓને એમના સાચુ બોલવાની બરકતથી જિંદગી અને મૌતમાં છૂટકારો અર્પણ કરે."

આ પ્રસંગ આશ્ચર્યજનક અને બેહતરીન રૂહપરવર છે. હું લખાણ લાંબુ થવાના ખ્યાલથી ટૂંકમાં બયાન કરી ગયો. પૂરેપૂરો પ્રસંગ હઝરત ઈમામ જલાલુદ્દીન સિયૂતીની કિતાબ "શરહુસ્સદૂર"માં છે, જેની ઈચ્છા હોય તે ત્યાં જોઈ લે. અહીંયા એટલો જ હેતુ છે કે સંકટ સમયમાં યા રસૂલલ્લાહ ! કહેવું જો શિર્ક હોય તો મુશ્રિકની મગફેરત અને શહાદત કેવી ? અને જન્નતુલ્ ફિરદૌસમાં જગ્યા પામવાનો શું અર્થ ? અને તેમની શાદીમાં ફરિશ્તાઓને મોકલવાનો શું અર્થ ?! અને તે અઈમ્મએ દીને આ રિવાયત કેમ કરીને પસંદ કરી ? અને તેમની શહાદત શા કારણે મુસલ્લમ (માન્ય) રાખી ? અને તે અલ્લાહવાળા લોકો પોતે પણ સલફે સાલેહીન (નેક પૂર્વજો)માંથી હતા.

આ વાક્યો "તરતૂસ" શહેર આબાદ થયા પહેલાંનો છે. અને તરતૂસ એક દારુલ ઈસ્લામની સરહદનું શહેર છે જેને ખલીફા હારૂન રશીદે આબાદ કર્યું, જેમ કે હઝરત ઈમામ સિયૂતીએ

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

પોતાની કિતાબ "તારીખુલ્ ખુલ્ફા"માં વર્ણન કર્યું. હાઝન રશીદનો જમાનો (યુગ) તાબઈન અને તબે તાબઈનનો જમાનો હતો, જેથી જો આ ત્રણ શહીદો તાબઈન ન હતા તો કમસે કમ તબે તાબઈન તો હતા. વલ્લાહુલ હાદી (અલ્લાહ ﷻ હિદાયત આપવાવાળો છે.)

હુઝુર પૂરનૂર સૈયદના ગૌષે આ'ઝમ رحمة الله عليه ફર્માવે છે :

અર્થ : જે કોઈ તકલીફમાં મારાથી ફરિયાદ કરે તો તકલીફ દૂર થાય, અને જે કોઈ પરેશાનીમાં મારું નામ લઈને નિદા (પુકાર) કરે તે પરેશાની દૂર થાય, અને જે કોઈ જરૂરતમાં અલ્લાહ ﷻ ની બારગાહમાં મને વસીલો બનાવે તે જરૂરત પૂરી થાય. અને જે કોઈ બે રકાત નમાઝ પટે, દરેક રકાતમાં સૂરએ ફાતેહા પછી સૂરએ ઈબ્લાસ ૧૧ વખત પટે. પછી સલામ ફેરવીને નબી صلى الله عليه وسلم પર દુરૂદ મોકલે અને મને યાદ કરે પછી ઈરાક શરીફની બાબુ અગ્યાર કદમ ચાલે, એમાં મારું નામ લેતો જાય અને પોતાની જરૂરતને યાદ કરે, અને એ જરૂરત અલ્લાહ ﷻ ની ઈબાઝતથી પૂરી થશે.

મોટા મોટા અવલિયા અને ઉલમાએ કિરામ જેમ કે હઝરત અબુલ હસન નૂરુદીન અલી ઈબ્ને જરીર લખમી શતનૂફી તથા ઈમામ અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અસૂઅદ યાફઈ મક્કી, મવલાના અલી કારી સાહિબે મિર્કાત શરહે મિશકાત તથા મવલાના અબુલ મઆલી મુહમ્મદ મુસ્લમી કાદરી તથા શેખ મુહકિક્ક અબ્દુલ હક્ક મુહદિષ દહેલવી رحمة الله عليه વિગેરેએ પોતપોતાની કિતાબો "બહજતુલ

અસ્સાર" તથા "બુલાસતુલ મફાબિર" તથા "નુઝહતુલ ખાતિર" તથા "તોહફાએ કાદરિયાહ" તથા "ઝુબ્દતુલ આધાર" વિગેરેમાં આ મુબારક રહમતભર્યા શબ્દોને હુઝૂર ગૌષે આ'ઝમ رضي الله عنه થી નકલ (વર્ણન) રિવાયત કર્યા છે. આ હઝરત ઈમામ અબુલ હસન નૂરુદ્દીન અલી લેખક "બહજતુલ અસ્સાર શરીફ" મહાન ઉલમા તથા મહાન અવલિયાએ કિરામમાંથી છે. હુઝૂર ગૌષે આ'ઝમ رضي الله عنه થી માત્ર બે વાસ્તા રાખે છે. (એટલે કે એમના અને હઝરત ગૌષે આ'ઝમ رضي الله عنه ના વચ્ચે માત્ર બે જ બુઝુર્ગો છે, અને ત્રીજા ક્રમે હઝરત ગૌષે આ'ઝમ رضي الله عنه છે. -અનુવાદક) આપે (ઈમામ અબુલ હસને) ઈમામે અજલ હઝરત અબૂ સાલેહ નશર تدريس થી ફેઝ પ્રાપ્ત કર્યો. (અને તે) હઝરતે પોતાના વાલિદ માજિદ હઝરત અબૂબક તાજુદ્દીન અબ્દુરઝઝાક (નવ્વરલ્લાહુ મરકદહુ) થી ફેઝ પ્રાપ્ત કર્યો અને તે હઝરતે તેમના વાલિદ માજિદ હુઝૂર પુરનૂર સૈયદુસ્સાદાત ગૌષે આ'ઝમ رضي الله عنه થી ફેઝ પ્રાપ્ત કર્યો.

આમ ગૌષ પાક સુધીમાં માત્ર વચ્ચે બે જ વાસ્તા થયા. હઝરત શૈખ મુહકકિક رحمة الله عليه "ઝુબ્દતુલ આધાર"માં ફર્માવે છે, આ કિતાબ એટલે "બહજતુલ અસ્સાર શરીફ" અઝીમ તથા શરીફ અને મશહૂર છે. અને તેના લેખક (એટલે ઈમામ અબુલ હસન) ઉલમાના ઉસ્તાદોમાંના આલિમ તથા મશહૂરો મઅરૂફ (પ્યાતનામ) છે, તેમની નેક જિંદગીનો ચિતાર કિતાબોમાં મૌજૂદ તથા લખેલ છે.

હઝરત ઈમામ શમ્સુદ્દીન ઝહબી જે હદીષના ઈલ્મ તથા અસ્માઉરિજાલ (રાવીયોના નામો)ના ફન (વિષય)માં જેમની

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

શાન દુનિયાથી ગુપ્ત નથી. તેઓ આ હઝરતની (ઈમામ અબુલ હસનની) સબકની મજલિસમાં હાજર થયા અને પોતાની કિતાબ "તબ્કાતુલ મુકરીન"માં આપની તઅરીફ લખી.

હઝરત ઈમામ મુહમ્મદ મુહમ્મદ ઈબ્ને મુહમ્મદ ઈબ્ને મુહમ્મદ અલજઝરી "હિસ્ને હસીન"ના લેખક હઝરતના શાગિર્દોમાંથી છે. તેમણે આ કિતાબ (બહુજતુલ અસ્સારશરીફ) પોતાના શૈખથી (ઈમામ શમ્સુદીનથી) પઢી અને તેની સનદ તથા (આ કિતાબની રિવાયતોથી રિવાયત કરવાની) ઈજાઝત પ્રાપ્ત કરી. (વધુ જાણકારી માટે આ'લા હઝરત રસૂલુલ્લાહ નો રિસાલો "અન્હારુલ અન્વાર મિન યમ સલાતિલ અસરાર" હિ.સ. ૧૩૦૫માં લખાયેલનો અભ્યાસ કરો.)

ઈમામ આરિફ બિલ્લાહ સૈયદી અબ્દુલ વહાબ શઅરાની (قدس سره) ઉમદા કિતાબ "લવાકિહુલ અન્વાર ફી તબ્કાતિલ અખ્યાર"માં ફર્માવે છે :-

સૈયદી મુહમ્મદ ગમરી રસૂલુલ્લાહ ના એક મુરીદ બજારમાં જઈ રહ્યા હતા. તેમના જાનવરનો પગ સરકયો તો ઊંચા અવાજે પુકાર્યું, "યા સૈયદી ! યા ગમરી !" બીજી બાજુ ઈબ્ને ઉમર હાકિમ સઈદને ચક્રમક બાદશાહના હુકમથી કેદ કરવા માટે લઈ જવામાં આવી રહ્યા હતા. ઈબ્ને ઉમરે ફકીરના પુકારવાને સાંભળ્યું તો પૂછ્યું, આ સૈયદી મુહમ્મદ કોણ છે ? કહ્યું કે તે મારા શૈખ છે. તેમણે કહ્યું, હું પણ કહું છું, યા સૈયદી મુહમ્મદ યા ગમરી લા હિઝ્ની ! હે મારા સરદાર ! હે મુહમ્મદ ગમરી ! મારા પર ઈનાયતની નઝર કરો ! તેમના આટલુ કહેતાં જ હઝરત સૈયદી મુહમ્મદ ગમરી તશરીફ લાવ્યા અને મદદ કરી, જેથી બાદશાહ

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

અને તેના સૈનિકોની જાન પર આવી બની, એટલે ઈબ્ને ઉમરને ઈ-આમ આપી છોડી મૂક્યા.

એ જ કિતાબમાં છે : સૈયદી શમ્સુદ્દીન મુહમ્મદ હનીફ رضي الله عنه પોતાના બલ્વતના (અંગત) રૂમમાં વુઝૂ કરી રહ્યા હતા. અચાનક એક ખરાઈ (જૂતી) હવામાં ફેંકી જે ગાયબ થઈ ગઈ, જ્યારે કે રૂમમાં તેના હવામાં (બહાર) જવા માટે કોઈ રસ્તો ન હતો. બીજી જૂતી પોતાના બાદિમને અર્પણ કરી કે પોતાની પાસે રાખે ત્યાં સુધી કે પ્રથમ પાછી આવે. લાંબા સમય પછી શામના દેશથી એક માનવી તે જૂતી તથા તોહફા લઈને આવ્યો અને અર્જ કરી કે, અલ્લાહ ﷻ હઝરતને નેક બદલો આપે, જ્યારે ચોર મને કતલ કરવા મારા સીના પર બેસી ગયો તો મેં મારા દિલમાં કહ્યું, યા સૈયદી મુહમ્મદ યા હનફી ! તે જ સમયે આ જૂતી ગૈબી રીતે આવી અને એના સીના (છાતી) પર આવીને વાગી અને તે બેહોશ થઈ પડી ગયો, અને હઝરતની બરકતથી અલ્લાહ ﷻ એ મને નજાત (છૂટકારો) આપી.

એમાં જ છે : વલીએ મમદૂહ رضي الله عنه નાં મુકદ્દસ પત્ની (હઝરત શમ્સુદ્દીન મુહમ્મદ હનફીનાં) બીમારીથી મૃત્યુ સુધી પહોંચી ગયાં તો તેણી આ પ્રમાણે પોકાર્યા કરતાં હતાં :-

"હે મારા સરદાર ! હે અહમદ બદવી ! હઝરતની તવજજોહ મારા સાથે છે."

એક દિવસ હઝરત સૈયદી અહમદ કબીર બદવી رضي الله عنه ને સ્વપ્નામાં જોયા કે ફર્માવી રહ્યા છે, ક્યાં સુધી મને પુકારીશ અને મારાથી ફરિયાદ કરતી રહીશ ?! તું જાણતી નથી કે તું એક મોટા સાહિબે તમકીન (પોતાના પતિ)ની હિમાયત હેઠળ છે, અને જે

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

કોઈ મોટા વલીની બારગાહમાં હોય છે, અમો તેની નિદા (પુકાર) પર જવાબ નથી આપતા. આ પ્રમાણે બોલ : યા સૈયદી મુહમ્મદ યા હન્ફી ! કે તું આ પ્રમાણે બોલીશ તો તને અલ્લાહ ﷻ આરામ આપશે. એ બીબીએ એ જ પ્રમાણે કર્યું તો સવારમાં સારાં તદ્દરસ્ત થઈ ઉઠયાં, જેમ કે કોઈ દિવસ બીમારી જ ન હતી. એમાં જ છે :-

હઝરત મમદૂહ પોતાના મૃત્યુ પામવાની બીમારીમાં ફર્માવતા હતા, અર્થ : જેને પણ કોઈ જરૂરત હોય તે મારી કબર પર ઉપસ્થિત થઈ જરૂરત માંગે તો હું પૂરી કરીશ, મારા અને તમારામાં માત્ર હાથ ભર માટીનું જ તો અંતર છે. અને જે વ્યક્તિને આટલી માટી પોતાના દોસ્તોથી પદામાં કરી આપે તે વ્યક્તિ જ કેવો ?

આ જ પ્રમાણે હઝરત સૈયદી મુહમ્મદ ઈબ્ને અહમદ ફરગુલ رضي الله عنه ના જીવનવૃત્તાંતમાં લખેલું છે :-

હઝરત ફર્માવતા હતા કે હું તે લોકોમાંથી એક છું જેઓ પોતાની કબ્રમાં તસરૂફ (કરામત) ફર્માવે છે. જેને પણ કોઈ જરૂરત પડે તે મારી પાસે આવી મારા મોઢાની સામે ઉભો રહીને મારાથી પોતાની જરૂરત બયાન કરે, હું પૂરી કરી આપીશ.

એમાં જ છે : મરવી છે કે એક વખત હઝરત સૈયદી મદયન ઈબ્ને અહમદ અશમૂની رضي الله عنه એ વુઝૂ કરતાં કરતાં એક જુતી પૂર્વના શહેરો તરફ ફેંકી. એક વરસ દિવસ પછી એક શખ્સ હાજર થયો અને તે જુતી તેની પાસે હતી. તેણે હાલત (કેફિયત) બયાન કરી કે, જંગલમાં એક બદયલને તેમની છોકરી પર ઝુલ્મનો ઈરાદો કર્યો તો છોકરી તે સમયે પોતાના પિતાજીના પીરો મુશિદ

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

(હઝરત સૈયદ મદયન)નું નામ ન જાણતી હતી જેથી આમ પુકાર્યું, યા શયખ અબીલ અહ્મિની ! "હે મારા પિતાજીના પીર ! મને બચાવો !" આ પુકાર કરતાંની સાથે જ તે જુતી આવી અને છોકરીએ છૂટકારો મેળવ્યો. તે જુતી તેમની અવલાદ (પેઠી)માં હજુ સુધી અસ્તિત્વમાં છે. એમાં જ સૈયદી યા મૂસા અબૂ ઈમરાન عليها السلام ના ઝિકમાં લખેલ છે :-

અર્થ : જ્યારે પણ તેઓના મુરીદ જ્યાંથી પણ તેઓને નિદા (પુકાર) કરતા ત્યારે જવાબ આપતા, ભલે તે વર્ષ જેટલા અંતરે હોય અથવા એનાથી વધારે.

હઝરત શૈખ મોહકિક અબ્દુલ હક મુહદિષ દહેલ્વી "અખ્બારુલ અખ્યાર શરીફ"માં હઝરત સૈયદ શૈખ બહાઉલ્ હક વ દીન ઈબને અતાઉલ્લાહ અન્સારી કાદરી સત્તારી હુસૈનીના મુબારક ઝિક (જીવન-વૃત્તાંત)માં હઝરતના મુબારક રિસાલા (પુસ્તિકા) સત્તારીયાથી વર્ણન કરી ફર્માવે છે :-

કશફે અરવાહ (સૂફીયાનો એક દરજો જ્યાં પહોંચીને તેઓને રૂહોની હાલત ખબર પડી જાય છે)નું ઝિક યા અહમદ ! યા મુહમ્મદ ! થકી બે પ્રકારનું છે.

એક પ્રકાર આ પ્રમાણે કે યા અહમદને જમણી બાજુ અને યા મુહમ્મદને ડાબી બાજુ કહે અને દિલ પર યા મુસ્તફા ! યા રસૂલલ્લાહ !ની ઝબ્ લગાડે. બીજો પ્રકાર એ કે જમણી બાજુ યા અહમદ અને ડાબી બાજુ યા મુહમ્મદ કહે અને દિલમાં યા મુસ્તફાનો ખ્યાલ કરે.

બીજું ઝિક એ કે યા અહમદ ! યા મુહમ્મદ ! યા અલી !

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

યા હસન ! યા હુસૈન ! યા ફાતેમા ! છ બાજુ (જમણે, ડાબે, આગળ, પાછળ, ઉપર, નીચે કરે, સર્વ રૂહોનો કશફ થશે. મુકર્રબ ફરિશ્તાઓનું ઝિક પણ આ જ અસર ધરાવે છે. યા જિબ્રાઈલ ! યા મીકાઈલ ! યા ઈસ્રાફીલ ! યા ઈઝરાઈલ ! યારે બાજુ ઝિક કરે. (ઝબ્ લગાડે.)

બીજુ ઝિક આ મુજબ કે શૈખનુ નામ લે (પીરનું નામ) એટલે કે યા શેખ ! યા શેખ ! એક હજાર વખત બોલે. પુકારવાનો શબ્દ (યા)ને દિલની જમણી બાજુ ખેંચે અને શેખના શબ્દની દિલ પર ઝબ્ લગાડે.

હઝરત સૈયદી નૂરુદ્દીન અબ્દુર્રહમાન જામી "નફહાતુલ ઉન્સ શરીફ"માં હઝરત મૌલવી મઅૂનવી **مولانا**ના જીવન ચરિત્રમાં લખે છે કે મૌલાના રૂહુલ્લાહ રૂવહૂએ મૃત્યુના નજીકમાં ફર્માવ્યું, (ફારસી લખાણનો અર્થ) : મારા ચાલ્યા જવાનો ગમ ન કરશો કે હઝરત મન્સૂરના નૂરે ૧૫૦ વર્ષ બાદ હઝરત શૈખ ફરીદુદ્દીન અત્તારની રૂહ પર તજલ્લી ફર્માવીને તેઓના પીર મુર્શિદ થઈ ગયા.

વધુમાં ફર્માવ્યું :-

દુનિયાથી મારા બે સંબંધ છે, એક શરીરથી એક તમારાથી. જ્યારે હું હક્ક તઆલા તરફ મુતવજ્જેહ (ધ્યાનિત) થાઉં, અને તજરીદ તથા તફરીદ (એકાંત)ની દુનિયા મારા મોઢા સમક્ષ હોય, તો પણ આ સંબંધ તમારા સાથે રહે છે.

હઝરત શાહ વલીયુલ્લાહ "અત્યુબુન્નેઅમ ફી મદહે સૈયદિલ અરબ વલ અજમ"માં ફર્માવે છે :-

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

અર્થ : "અલ્લાહ ﷻ તમારા પર રહમતો નાઝિલ કરે, હે મખ્લૂકમાં સર્વથી બેહતર ! કે સર્વ ઉમ્મીદની જગ્યા ! હે બેહતરીન અર્પણ કરનાર ! અને હે બેહતરીન તે ઝાત કે જેના થકી મુસીબત દૂર કરવાની ઉમ્મીદ રાખવામાં આવે છે. અને જે ઝાતની સખાવત વાદળો કરતાંયે બુલંદ છે. તમો મુસીબતના સમયે પનાહ આપવાવાળા છો જ્યારે કે મુસીબત પોતાના સખ્ત પંજાઓ દિલમાં ઘુસાડે."

આ કિતાબની પ્રથમ ફસ્લ (વિભાગ)માં લખે છે :-

અર્થ : "હે અલ્લાહ ﷻ ના નબી ﷺ મને તમારા સિવાય કોઈ દેખાતુ નથી પરેશાની અને સખ્તીમાં ઉમ્મીદની જગ્યા.

એના શરૂમાં લખે છે :-

"કેટલીક મુસીબતોનું વર્ણન કે જેમાં નબીયે પાક ﷺ ની રૂહથી મદદ લેવી જરૂરી છે."

આ જ શાહ સાહબ "મદહિય્યા હમૂઝિય્યહ"માં ફર્માવે છે :

અર્થ : "હુઝૂર ﷺ ની બારગાહમાં નિદા (પુકાર) કર રડતાં રડતાં, તૂટેલા દિલ સહિત પોતાની કમજોરીને બયાન કરીને, મુનાજાતમાં (પુકાર), ઈખ્લાસ સાથે પનાહ પકડ. આ પ્રમાણે કે, હે અલ્લાહ ﷻ ના રસૂલ ﷺ ! હે સર્વથી બેહતર ! કયામતના દિવસે હું તમારી અતાનો યાહવાવાળો છું. તે સમયે કે મોટી મુસીબત સખ્ત અંધારામાં ઉતરી આવે, બસ ! આપ જ સર્વ બલાઓની પનાહ અને મેં તમારા તરફ તવજજોહ કરી. અને મેં તમારાથી પનાહ પકડી અને તમારાથી ઉમ્મીદ રાખું છું."
(મુલખ્ખસન)

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

આજ શાહ સાહબ 'ઈન્તેબાહ્ ફી સલાસિલે અવલિયા'માં જરૂરત પૂરી કરવા માટે એક ખતમની રીત આ પ્રમાણે વર્ણન કરે છે : સર્વ પ્રથમ બે રકાત નમાઝ પઢે, ત્યાર પછી ૧૧૧ વખત દુરૂદ શરીફ અને ત્યારબાદ ૧૧૧ વખત કલમએ તમજીદ (ત્રીજો કલમો) અને ત્યારબાદ ૧૧૧ વખત શયઅન લિલ્લાહ યા શૈખ અબ્દુલ કાદિર જુલાની رضي الله عنه પઢે.

આજ ઈન્તેબાહથી પુરવાર છે કે આ જ શાહ સાહબ અને તેમના શૈખ અને ઉસ્તાદે હદીષ હઝરત મૌલાના તાહિર મદની જેમની ખિદમતમાં વર્ષો રહીને શાહ સાહેબે હદીષ પઢી, અને તેમના શૈખ તથા ઉસ્તાદ અને પિતા મૌલાના ઈબ્રાહીમ કુરદી અને તેમના ઉસ્તાઝ મૌલાના કશાશી અને તેમના ઉસ્તાઝ મૌલાના અહમદ શનાવી અને શાહ સાહેબના ઉસ્તાઝના પણ ઉસ્તાઝ મૌલાના અહમદ નખલી, આ ચારેવ પણ શાહ સાહબના ઘણા હદીષના સિલસિલામાં દાખિલ અને શાહ સાહબના પીરો મુશિદ શૈખ મુહમ્મદ સઈદ લાહોરી જેમને ઈન્તેબાહમાં "શૈખ મોઅમર ષિકહ" કહ્યા અને તરીકતના મશાઈખોના સરદારમાંથી ગણ્યા અને પીર શૈખ મુહમ્મદ અશરફ લાહોરી અને તેમના શૈખ મૌલાના અબ્દુલમલિક અને તેમના મુશિદ મૌલાના અબ્દુલમલિક અને તેમના મુશિદ શૈખ બાયઝીદ ધાની અને શૈખ શનાવીના પીર હઝરત સૈયદ સિબ્ગતુલ્લાહ બરૂજી અને આ બંનેના (સાહબોના) પીરો મુશિદ હઝરત મૌલાના વજીહુદ્દીન અલવી (ગુજરાતી) હિદાયહ્ અને શરહે વકાયાના શારેહ, અને તેમના શૈખ મુહમ્મદ ગૌષ ગવાલિયરી (رَضَوَانُ اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ).

આ સર્વ અકાબિર "નાદે અલી"ની સનદ લેતા અને પોતાના તલબાઓ તથા ફયૂઝ લેવાવાળાઓને ઈજાઝત આપતા. અને "યા અલી ! યા અલી!"નો વઝીફો કરતા. (વ લિલ્લાહિલ્ હુજ્જતુસ્સામિયહ) જેમણે એની વધુ સ્પષ્ટતા જોવી હોય તેઓ ફકીર (આ'લા હઝરત) ના રિસાલા "અન્હારુલ અન્વાર, હયાતુલમવાત ફી બયાને સિમાઈલ અમ્વાત"નો અભ્યાસ કરે.

શાહ સાહબે "બુસ્તાનુલ મુહદ્દિષીન"માં હઝરત અરફઓ આલા, ઈમામુલ ઉલ્મા નિઝામુલ અવલિયા, હઝરત સૈયદી અહમદ ઝર્ફક મગરબી **مدرس** ઉસ્તાઝે ઈમામ શમસુદીન લકાની તથા ઈમામ શહાબુદીન કસ્તલાની શારેહે સહીહ બુખારીની ઘણી તઅરીફ (વખાણ કરી) કે હઝરત અબ્દાલે સબઆ (સાત અબ્દાલ) તથા મુહકિક્કીન સૂફિયાથી છે. શરીઅત તથા હકીકતના જામેઅ, બાતિનની બુલંદીના ગુણોવાળા, તેમની કિતાબો જાહેરી ઈલ્મોમાં ઘણી બધી છે તથા ખૂબ ફાયદામંદ છે. મોટા મોટા ઉલ્મા ફખ્ર (ગર્વ) કરતા હતા કે અમો આવા આલિમ તથા આરિફના શાગિર્દ છીએ. શાહ સાહબ ફર્માવે છે કે, "આ જલીલુલ્ કદર બુઝુર્ગ છે અને તેમના કમાલના દરજ્જાના વર્ણન માટે શબ્દો નથી જડતા."

ત્યાર પછી હઝરતના પાક કલામમાંથી બે શેઅર વર્ણન કર્યા :-

અર્થ : અમારા મુરીદની મુશ્કેલીમાં રાહત અર્પણ કરવાવાળો છું, જ્યારે જમાનાનો સિતમ (જુલ્મ) પોતાની નહૂસતથી વધારો કરે, અને જ્યારે તું તંગી તથા તકલીફમાં હોય તો આ પ્રમાણે બોલ, યા ઝર્ફક ! હું તરત જ હાજર થઈશ.

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

અલ્લામા ઝિયાદી તથા અલ્લામા અજહૂરી (ઘણી કિતાબોના લેખક) તથા અલ્લામા દાઉદી મુહશી શરહે મુન્હજ તથા અલ્લામા શામી સાહિબે રદુલ મુહતાર હાશિયા દુર્ મુખ્તાર, ખોવાઈ ગયેલ વસ્તુને મેળવવા માટે ફર્માવે છે કે, ઊંચી જગ્યાએ જઈને (જેમ કે ધાબુ વિગેરે) હઝરત સૈયદી અહમદ ઈબને અલ્વાન યમની **رأس سره** માટે ફાતેહા પઢે, પછી તેમને નિદા કરે (પોકાર કરે) કે, **યા સૈયદી અહમદ યા ઈબને અલ્વાન !** **رسى الله عن**

મતલબ કે ફકીરે (આ'લા હઝરતે) આ હઝરાતે સહાબાએ કિરામથી લઈ અત્યાર સુધીના આટલા અવલિયા, ઉલ્મા, અઈમ્મહ્ જેમનાં કથનો ટૂંક સમયમાં વર્ણન કરી આપ્યાં, હવે (યા શબ્દથી પુકારવાને) મુશ્રિક કહેનારાઓને પ્રશ્ન કરો કે હઝરત ઉખ્માન ઈબને હુનૈફ, હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબને અબ્બાસ તથા હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબને ઉમર સહાબાએ કિરામ **رَضَوَانِ اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِمُ أَجْمَعِينَ** થી લઈને હઝરત શાહ વલીયુલ્લાહ તથા શાહ અબ્દુલ અઝીઝ અને તેમના ઉસ્તાઝો તથા મશાઈખો સુધી સર્વને કાફિર તથા મુશ્રિક કહો છો કે કેમ ? જો ઈન્કાર કરે તો અલ્લાહ ﷻ નો લાખ લાખ શુક કે હિદાયત પામી લીધી, અને હક્ક સ્પષ્ટ થઈ ગયું. અને જો બેઘડક કાફિર મુશ્રિકનો ફત્વો જારી કરે તો તેઓને કહી દો કો અલ્લાહ ﷻ હિદાયત આપે, જરા આંખો ખોલીને જુઓ કે તેમણે કોને કહ્યું ? અને શું કહ્યું ?!

ઈન્ના લિલ્લાહિ વર્ઈન્ના ઈલયહિ રાજિઉન અને (વહાલા સુન્ની ભાઈઓ !) જાણી લો કે જે મઝહબના નઝદીક સહાબાથી લઈ અત્યાર સુધીના અકાબિર (મઆઝલ્લાહ !) કાફિર તથા મુશ્રિક થાય ! તેવો મઝહબ અલ્લાહ ﷻ તથા તેના રસૂલ ﷺ

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ ! ﷺ

ને કેવો દુશ્મન (નાપસંદ) હશે ?!

સહીહ હદીષોમાં આવ્યું કે જે કોઈ મુસલમાનને કાફિર કહે તો પોતે કાફિર થશે. અને ઘણા ઉલ્માએ (મુત્લકન) (અબાધિત રીતે) આના પર ફત્વો આપ્યો. જેની વધુ સ્પષ્ટતા ફકીરના રિસાલા "અન્નહયુલ્ અકીદ અનિસ્સલાતિ વરાઅ એદત્તકલીદ" (હિ.સ. ૧૪૦૫)માં વર્ણન કરેલ છે. ભલે અમે એહતિયાતના લીધે કાફિરનો હુકમ ન લગાડીએ તેમ છતાં પણ એ વાતમાં તો કાંઈ કલાપણુ જ નથી કે ઈમામોની એક ટુકડીના નઝદીક એ લોકો કે જેઓ યા રસૂલલ્લાહ ! તથા યા અલી ! તથા યા ગવપુષ્પકલૈન ! કહેનારા મુસ્લિમોને કાફિર તથા મુશ્રિક કહે છે, તેઓ પોતે જ કાફિર છે. તો તેઓના માટે અનિવાર્ય છે કે નવેસરથી કલમએ ઈસ્લામ (કલમએ તય્યબહ) પઢે, અને પોતાની સ્ત્રીઓથી નવેસર નિકાહથી કરે. (દુર્ર મુખ્તાર)

ફાયદો : હુઝૂર સૈયદે આલમ ﷺ ને નિદા (પુકાર) કરવાની ઉમદા (સારી) દલીલોમાંથી અત્તહિચ્યાત છે જેને સર્વ નમાઝી દરેક નમાઝની બે રકાત પર પઢે છે અને પોતાના નબીયે કરીમ ﷺ થી અર્ઝ કરે છે, અસ્સલામુ અલય્ક અય્યુહન્નબી, વરહમતુલ્લાહિ વબરકાતુહૂ "હે નબી ! આપ પર સલામ અને અલ્લાહ ﷻ ની રહમત તથા એની બરકત."

હવે જો નિદા પુકાર (મઆઝલ્લાહ !) શિક્ક છે, તો આ આશ્ચર્યજનક શિક્ક ! છે કે ખાસ નમાઝમાં જ સામેલ છે ! વલા હુવ્લ વલા ફુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લા હિલ્ અલિચ્ચીલ અઝીમ. અને આ જાહિલો જેવો ખયાલ તદ્દન બાતિલ છે કે અત્તહિચ્યાત તો નબીએ પાક ﷺ ના જમાનાથી આ જ પ્રમાણે

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ ! ﷺ

ચાલી આવી છે. તો એનો હેતુ માત્ર શબ્દોની અદાયગી છે, ન કે નબીયે પાક ﷺ ની (નિદા) પુકાર ! "હાશા વ કલ્લા" (હરગિઝ નહીં !) શરીઅતે મુતહ્હરાએ નમાઝમાં કોઈ ઝિક્ક એવું નથી રાખ્યું કે જેમાં કેવળ મુબાનથી શબ્દોનું રટણ કરવામાં આવે અને એનો કોઈ અર્થ તથા મતલબ મુરાદ ન હોય. ના ! ના ! બલકે યકીનન એ જ હેતુ છે કે "અતહિય્યાતુ લિલ્લાહિ વસ્સલવાતુ વતૈયિબાત"થી અલ્લાહ (ﷻ)ની તારીફનો ઈરાદો રાખે અને "અસ્સલામુ અલય્ક અચ્યુહન્નબી"થી એ ઈરાદો રાખે કે "હું આ સમયે મારા નબી ﷺ ને સલામ કરી રહ્યો છું તથા હુઝૂરથી દિલના ઈરાદા સાથે અઝ્ક કરી રહ્યો છું કે, સલામ હુઝૂર પર હો નબી ! અને અલ્લાહ ﷻની રહમત અને તેની બરકતો."

ફતાવા આલમગીરીમાં શરહે કુદૂરીથી છે :-

અર્થ : "અતહિય્યાત"ના શબ્દોના અર્થનો દિલમાં ઈરાદો અનિવાર્ય છે. જેમ કે અલ્લાહ ﷻ નબી ﷺ ની ઝાતે અકદસ તેમજ અલ્લાહ ﷻ ના વલીઓ પર સલામતી તથા સલામ ઉતારે છે.

"તન્વીરુલ્ અબ્સાર" અને એની શરહ "દુર્રે મુખ્તાર"માં પણ આ જ પ્રમાણેનું વર્ણન છે. અલ્લામા હસન શર્નુલાલીએ "મરાકિયુલ ફલાહ શરહે નૂરુલ્ ઈજાહ"માં એના વિશે એવું જ બયાન કર્યું છે. -(મરાકિયુલ ફલાહ, પેજ-૧૬૫)

આ જ પ્રમાણે ઘણાએ ઉલમાએ ખુલાસો કર્યો છે. એના માટે અમુક નકારવાવાળા બેવકૂફ એવું બહાનુ ઉપજાવે છે કે, સલાતો સલામ પહોંચાડવા ફરિશ્તાઓ મુકર્રર છે, તો એમાં નિદા પુકાર જાઈઝ અને એના સિવાયમાં નાજાઈઝ ! જો કે આ ઘણી જ

નિદાએ યા રસૂલલ્લાહ !

ﷺ

જહાલત ભરેલ વાત છે. એનાથી મોઢું ફેરવીને કે આવા કથન પર કેટલા વાંધા આવે છે, આ લોકોને આટલું પણ ન દેખાયું કે કેવળ દુરુદ તથા સલામ નહીં બલકે ઉમ્મતના સર્વ અકવાલ (કથનો) તથા અફઆલ (કામો) તથા અમલો દરરોજ બે વખત સરકારે દો આલમ અરશો વકાર હુજૂર સૈયદુલ અબરાર ﷺ માં રજૂ કરવામાં આવે છે. પુષ્કળ હદીષોમાં ખુલાસો છે કે અબાધિત રીતે સારા તથા બુરા સર્વ અમલો હુજૂરે અકરમ સૈયદે દો આલમ ﷺ ની બારગાહમાં રજૂ થાય છે અને એ જ પ્રમાણે સર્વ અંબિયાએ કિરામ ﷺ તથા માં બાપ અઈજૂઝા તથા અકારિબ (સગા સંબંધીઓ) સમક્ષ સર્વ અમલો રજૂ થાય છે. ફકીરે (લેખકે) પોતાના રિસાલા "સલ્તનતુલ્ મુસ્તફા ફી મલકૂતે કુલ્લિલ્વરા"માં તે સર્વ હદીષો બયાન કરી છે. અહીં આટલું જ પૂરતું છે કે ઈમામે અજલ હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબને મુબારક رضي الله عنه હઝરત સઈદ ઈબને મુસૈયિબ رضي الله عنه રિવાયત કરે છે :-

અર્થ : કોઈ દિવસ એવો નથી કે જેમાં સૈયદે આલમ ﷺ પર ઉમ્મતના અમલો દરેક સવારે તથા સાંજે રજૂ કરવામાં ન આવતા હોય. તો હુજૂરનું પોતાના ઉમ્મતીઓને ઓળખવું તેઓની અલામત (નિશાની) અને આમાલ બંનેના કારણથી છે. (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ વઅલા આલિહી વઅસ્હાબિહી વશરફ વ કરમ)

ફકીરે (આ'લા હઝરતે) ગુફિરલ્લાહુ તઆલા આ મસ્અલામાં એક ઘણી લાંબી સારી કિતાબ લખી છે, પરંતુ ઈન્સાફ પ્રિયને માટે આટલું જ પૂરતું છે અને (અલ્લાહ ﷻ) હિદાયત આપે તો એક હરફ પૂરતો છે ! وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

હવાલામાં રજૂ કરેલી કિતાબોની યાદી

- (૧) તિમિઝી શરીફ (લેખક : હઝરત અબૂ ઈસા તિમિઝી) (૨) ઈબ્ને માજહ્ શરીફ (લેખક : મુહમ્મદ ઈબ્ને કઝવીની) (૩) મુસ્તદરક , (લેખક : ઈમામ હાકિમ) (૪) સહીહ ઈબ્ને ખઝયૂમા (લેખક : અબૂબક મુહમ્મદ ઈબ્ને ઈશહાક) (૫) મોઅજમે સગીર (લેખક : ઈમામ તખ્રાની) (૬) અલ્ અદબુલ મુફરદ (લેખક : મુહમ્મદ ઈબ્ને ઈસ્માઈલ બુખારી) (૭) કિતાબુલ્ અઝકાર (લેખક : ઈમામ નવવી) (૮) નસીમુર્રિયાઝ (લેખક : શહાબુદીન ખફ્ફાજી) (૯) તારીખે કામિલ (લેખક : ઈબ્ને અધીર) (૧૦) મીઝાનુલ્ એઅત્તેદાલ (લેખક : અબૂ અબ્દુલ્લાહ મુહમ્મદ ઈબ્ને અહમદ) (૧૧) મશાકિરુલ્ અન્વાર (લેખક : શૈખ હસનુલ્ અદવી અલહમઝાદી) (૧૨) ફતાવા ખેરીયહ્ (લેખક : અલ્લામા ખેરુદીન રમલી) (૧૩) શરહુસ્સુદૂર (લેખક : અલ્લામા જલાલુદીન સુયૂતિ) (૧૪) બહ્જતુલ અસ્રાર (લેખક : ઈમામ અબુલ્ હસન નૂરુદીન અલી) (૧૫) ઝુબ્દતુલ્ આપાર (લેખક : હઝરત અબ્દુલ હક મુહદિષ દહેલ્વી) (૧૬) તબકાતુલ કુબરા (લેખક : ઈમામ અબ્દુલ્ વહાબ શઅરાની) (૧૭) અખબારુલ્ અખ્યાર (લેખક : શૈખ અબ્દુલ્ હક દહેલ્વી) (૧૮) નફહાતુલ્ ઉ-સ (લેખક : મૌલાના અબ્દુરહમાન જામી) (૧૯) અતયબુન્ની અમ (લેખક : શાહ વલીયુલ્લાહ દહેલ્વી) (૨૦) ઈન્તેબાહ ફી સલાસિલે અવલિયા (લેખક : શાહ વલીયુલ્લાહ દહેલ્વી) (૨૧) બુસ્તાનુલ મુહદિષીન (લેખક : શાહ અબ્દુલ અઝીઝ) (૨૨) રદુલ મોહ્તાર (લેખક : અલ્લામા ઈબ્ને આબેદીન શામી) (૨૩) ફતાવા આલમગીરી (લેખક : હઝરત હસન શરમખોલાવી) (૨૪) મરાકીયુલ ફલાહ જાઅ શરહે તહતાવી (૨૫) શરહે મવાહિબુલ્લહુનિયહ્ (લેખક : ઈમામ મુહમ્મદ અબ્દુલ બાકી ઝુકાની)

નિદાએ
યા રસૂલલ્લાહ !

લેખક : આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા
મુહદિષે બરેલ્વી رضی اللہ عنہ

અનુવાદક : હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ
નિઝામુદ્દીન મિસ્બાહી કુરચનવી (બ્લેકબર્ન-યુ.કે.)

:: PUBLISHER ::

JAMAAT-E-RAZA-E-MUSTAFA-CHICAGO

Masjid-E-Ayesha Siddiqah

2409B W Devon Ave, CHICAGO (U.S.A.)

Ph. 7738019101 Email: makki92@gmail.com

:: પ્રાપ્તિસ્થાન ::

સુન્ની દા'વતે ઈસ્લામી (દયાદરા શાખા)

મા.પો. દયાદરા, તા. જિ. ભરૂચ. પિન : ૩૯૨૦૨૦

ફોન : ૦૨૬૪૨-૨૮૦૦૧૧ મો. ૯૪૨૭૪ ૬૪૪૧૧

तेरे दामने करम में जिसे नींद आ गઈ है

अम : ताजुशरीअह् हजरत अल्लामा
अप्तर रमा अमहरीमियां مدظلہ العالی

तेरे दामने करम में जिसे नींद आ गई है
जो इना न होगी ऐसी उसे ज़िंदगी मिली है
मुझे क्या पणी किसी से करुं अरुं मुद्दआ में
मेरी लौ तो बस उन्हीं के दरें जूह से लगी है
हो जहां भर के दाता मुझे डेर देंगे पाली !
मेरी तौबा ! औं जुदा ! ये मेरे नईस की बढी है
में मरुं तो मेरे मौला ये मलाअेकड से केड दे
कोई उस को मत जगाना अभी आंभ लग गई है
में गुनाहगार हूं और बणे मर्तबों की प्वाडिश
तू मगर करीम है जो तेरी बंदा परवरी है
तेरी याद थपकी देकर मुझे अब शडा सुला दे
मुझे जागते हूअे यूं बणी देर लो गई है
तेरा दिल शिकस्ता 'अप्तर' ईसी ईतेआर में है
के अभी नवीदे वसलत तेरे दर से आ रही है